

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren

2024

Versie 1 d.d. 27 juni 2025

Financiëlemarktdeelnemer: Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) (LEI: 8EFE15WY4PBBKG6GZI21) neemt de belangrijkste ongunstige effecten van zijn beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren in aanmerking. Deze verklaring is de geconsolideerde verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren van PFZW.

Deze verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024.

PFZW wil deelnemers een goed pensioen bieden in een leefbare omgeving. Dit doen we door middel van het naleven van ons eigen duurzaamheidsbeleid. Middels onze beleggingen streven we naar lange-termijn waarde creatie. Als 'verantwoorde basis' stellen we minimum duurzaamheidseisen aan ondernemingen waaraan we ons geld toevertrouwen. Hiermee richten we ons op het in acht nemen van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. In Europese wetgeving zijn de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren gedefinieerd in de vorm van indicatoren. Middels ons beleid sturen we op een groot aantal van de door wetgeving gedefinieerde indicatoren, maar ook op andere indicatoren die niet zijn opgenomen in de wetgeving.

Naast de focus op het verminderen van ongunstige effecten op onder andere de hier beschreven indicatoren, zetten we ons ook in voor het vergroten van een positieve bijdrage. We doen dit door kapitaal te verschuiven naar duurzamere ondernemingen en door duurzaamheid te stimuleren binnen ondernemingen waarin we beleggen. Bovendien kan PFZW hiermee ook ongewenste duurzaamheidsrisico's voor de beleggingsportefeuille beperken.

Samenvatting

PFZW is ervan overtuigd dat het combineren van duurzame kapitaalallocatie, stewardship (zoals engagement) en uitsluiten het meest effectief is. Zo verschuift PFZW op dit moment kapitaal van broeikasgas (BKG)-intensieve ondernemingen naar voorlopers in de klimaattransitie. Op deze manier kunnen wij onze invloed aanwenden en deze ondernemingen aansporen verder te verduurzamen. Ook voeren wij actief dialoog met ondernemingen waarin we beleggen en door op aandeelhoudersvergaderingen te stemmen voor specifieke initiatieven die de BKG-uitstoot verminderen. Vanaf 2023 is voor aandelen, liquide krediet en de gehele vastgoedportefeuille naast een relatieve doelstelling op de vermindering van BKG-emissies ook een absolute doelstelling gericht op 50% BKG reductie in 2030 ten opzichte van 2019.

De SFDR-wetgeving definieert verschillende indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten van de ondernemingen waarin wij beleggen. PFZW stuurt nog niet op alle indicatoren, voornamelijk vanwege een gebrek aan (kwalitatief goede) data. Voor een aantal indicatoren geldt dat PFZW niet stuurt op de voorgeschreven indicator, maar wel op gerelateerde indicatoren. Dit geldt bijvoorbeeld voor indicatoren rondom biodiversiteit en water. We richten ons hierbij op indicatoren waarvoor wel data beschikbaar zijn, zoals waterverbruik. Op basis van wat we belangrijk en materieel vinden, maken we een keuze in waar we wel en niet op sturen en welke instrumenten daarbij het beste passen.

Op de volgende door de wetgeving gedefinieerde indicatoren wordt gestuurd:

- Broeikasgasemissies: de emissies van broeikasgassen die aan PFZW zijn toegerekend, gebaseerd op de belangen in de ondernemingen waarin het investeert;
- Koolstofvoetafdruk: de totale uitstoot van broeikasgassen veroorzaakt door de bedrijfsvoering van PFZW en leveranciers in de waardeketen van PFZW, uitgedrukt per miljoen Euro belegd vermogen;
- Broeikasgasintensiteit: de gewogen gemiddelde broeikasgasemissies van de ondernemingen waar PFZW in investeert, uitgedrukt per miljoen Euro bedrijfsomzet;
- Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen;
- Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden;
- Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO);

- Ontbreken van procedures en compliance-mechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen;
- Genderdiversiteit raad van bestuur/raad van commissarissen;
- Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens);
- Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten;
- Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva;
- Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva.

Daarnaast zijn de volgende aanvullende indicatoren geselecteerd door PFZW om over te rapporteren:

- Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor broeikasgasemissie-reductie;
- Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen;
- Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties;
- Intensiteit energieverbruik.

We sturen voorsnog niet op de volgende indicatoren:

- Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie;
- Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten;
- Emissies in water;
- Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval;
- Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen;
- Voor overheden en supranationale instellingen sturen we niet op Broeikasgasintensiteit en is het voorsnog niet mogelijk om het aandeel green bonds in lijn met de EU Green Bond Standard te rapporteren omdat deze nog niet beschikbaar is;
- Voor overheden en supranationale instellingen sturen we niet op de gemiddelde score voor inkomensongelijkheid.

Hieronder vindt u een overzicht van deze belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren waar PFZW rekening mee heeft gehouden in 2024. We geven aan wat de effecten van het verslagjaar zijn geweest, geven hier een toelichting bij en gaan in op de genomen maatregelen en geplande maatregelen voor de volgende verslagperiode.

Disclaimer:

De hier gepresenteerde data kunnen afwijken van andere publicaties door het gebruik van verschillende referentiedata, definities en/of methodologieën. De afwijkingen in definities en/of methodologieën kunnen verschillende oorzaken hebben, waaronder verplichtingen op grond van wet- en regelgeving of vrijwillige toezeggingen die zijn gedaan.

English translation

Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) (LEI: 8EFE15WY4PBBKG6GZI21) considers the main adverse effects of its investment decisions on sustainability factors. This statement is the consolidated statement on PFZW's main adverse effects on sustainability factors.

This statement of principal adverse effects on sustainability factors covers the reference period from January 1st, 2024 to December 31st, 2024.

PFZW wants to offer participants a good pension in a livable world. We do this by adhering to our own sustainability policy. Through our investments, we strive for long-term value creation. By creating a responsible basis, we set minimum sustainability requirements for companies to which we entrust our money. In doing so, we focus on taking into account the main adverse effects on sustainability factors. European legislation defines the main adverse effects on sustainability factors in the form of indicators. Through our policy we focus on many of the indicators defined by legislation, but also on other indicators not included in the legislation.

In addition to focusing on reducing adverse impacts on indicators such as those described here, we are also committed to increasing positive contributions. We do this by shifting capital to more sustainable companies and by promoting sustainability within companies in which we invest. Moreover, PFZW can also limit undesirable sustainability risks for the investment portfolio.

Outlook 2025

PFZW adopted a new Sustainable Investment Policy at the beginning of 2025, aiming for an investment portfolio by 2030, which in its entirety contributes to the realisation of a good pension and a sustainable world. In addition, the entire portfolio must be explainable from the three dimensions (3D): return, risk and sustainability. On the basis of a sustainability framework, the aspect of sustainability is made measurable and controllable, whereby objectives are formulated on; (1) minimum standards, (2) positive contributions, and (3) impact investments.

Summary

PFZW is convinced that combining sustainable capital allocation, stewardship (such as engagement) and exclusion is most effective. For example, PFZW is currently shifting capital from greenhouse gas (GHG)-intensive companies to forerunners in the climate transition. In this way, we can continue to use our influence and encourage these companies to become more sustainable. We also actively engage in dialogue with companies in which we invest and by voting at shareholders' meetings for specific initiatives that reduce GHG emissions. From 2023, for equities, liquid credit and the entire real estate portfolio, we not just pursue a relative target on the reduction of GHG emissions but also an absolute target aimed at 50% GHG reduction in 2030 compared to 2019.

The SFDR legislation defines several indicators for the main adverse effects of the companies in which we invest. PFZW does not yet steer on all indicators due to lack of (good quality) data. For a number of indicators, PFZW does not manage on the prescribed indicator, but on related indicators. This applies, for example, to indicators related to biodiversity and water. We focus on indicators for which data are available, such as water consumption. Based on what we consider important and material, we make a choice as to what we do or do not focus on and which instruments are best suited for this.

The following indicators defined by legislation are monitored:

- Greenhouse gas emissions: greenhouse gas emissions attributed to PFZW, based on interests in the companies in which it invests;
- Carbon footprint: the greenhouse gas emissions attributed to PFZW, expressed per million Euros of assets invested;
- Greenhouse gas intensity: the weighted average greenhouse gas emissions of the companies in which PFZW invests, expressed per million Euro of company revenue;
- Exposure to companies active in the fossil fuel sector;
- Activities with negative impacts on biodiversity-sensitive areas;
- Violations of the principles of the UN Global Compact or the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises;
- Lack of procedures and compliance mechanisms for monitoring compliance with the principles of the UN Global Compact and the OECD Guidelines for Multinational Enterprises;
- Gender diversity of the board of directors/ supervisory board;
- Exposure to controversial weapons (anti-personnel mines, cluster munitions, chemical weapons and biological weapons);

- Countries invested in with social rights violations;
- Exposure to fossil fuels through real estate assets;
- Exposure to energy-inefficient real estate assets.

In addition, the following additional indicators were selected by PFZW to report on:

- Investments in companies without greenhouse gas emission reduction initiatives;
- Number of observed cases of serious human rights problems and violations;
- Proportion of bonds not issued under Union legislation on environmentally sustainable bonds;
- Intensity of energy consumption.

We do not, for the time being, manage the following indicators:

- Share of consumption and generation of non-renewable energy;
- Intensity of energy consumption by sector with high climate impact;
- Emissions to water;
- Share of hazardous waste and radioactive waste;
- Unadjusted gender pay gap;
- For governments and supranational institutions, we do not track Greenhouse Gas Intensity and it is not yet possible to report the share of green bonds in line with the EU Green Bond Standard because it is not yet available;
- For governments and supranational institutions, we do not steer on the average score for income inequality.

Below is an overview of these main adverse effects on sustainability factors that PFZW took into account in 2024. We indicate what the effects have been in the past reporting year, provide an explanation of them, and discuss the measures taken and planned for the next reference period.

Disclaimer:

The data presented here may differ from other publications due to the use of different reference data, definitions and/or methodologies. The deviations in definitions and/or methodologies may have various causes, including obligations under legislation and regulations or voluntary commitments that have been made.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd¹

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
---	-----------	-----------------------------	-----------------------------	-------------	---

KLIMAAT- EN ANDERE MILIEU-INDICATOREN

Broeikasgasemissies

1. Broeikasgasemissies	Scope 1 BKG-emissies	5.164.306 tCO ₂ e [78%]	5.204.445 tCO ₂ e [67%]	De Scope 1 BKG-emissies zijn 5.164.306 ton CO ₂ e over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> In 2024 stuurden we op de absolute doelstelling voor CO₂ reductie van 50% ten opzichte van 2019 voor aandelen, liquide krediet en de gehele vastgoed portefeuille in 2030. <i>Rapportage</i> De rapportage van BKG-emissies is uitgebreid naar de beleggingscategorieën staatsobligaties en hypotheek. Daarnaast werd rapportage over scope 3 BKG-emissies toegevoegd voor beleggingscategorieën waar de datakwaliteit- en beschikbaarheid dat toelaat. Door de toegenomen datadekking zijn de gerapporteerde totale BKG-emissies toegenomen. Geplande maatregelen en streefdoelen In 2025 sturen we verder op de absolute doelstelling voor CO₂ reductie van 50% ten opzichte van 2019 voor aandelen, liquide krediet en de gehele vastgoed portefeuille in 2030. Vanaf 2024 beleggen we alleen nog in olie- en gasondernemingen met doelstellingen en een strategie in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs (zie de additionele geselecteerde indicator) met als doel de absolute BKG-emissies van de portefeuille verder te verlagen. De te nemen maatregelen en acties moeten de gehele portefeuille in lijn gaan brengen met het nieuwe 3D-Duurzaam beleggingsbeleid. De rapportage van BKG-emissies is uitgebreid naar de beleggingscategorieën staatsobligaties en hypotheek. Daarnaast werd rapportage over scope 3 BKG-emissies toegevoegd voor beleggingscategorieën waar de datakwaliteit- en beschikbaarheid dat toelaat. De te nemen maatregelen en acties moeten de gehele portefeuille in lijn gaan brengen met het nieuwe 3D-Duurzaam beleggingsbeleid.
-------------------------------	----------------------	--	--	--	--

¹ Betreft de indicatoren 1 tot en met 14

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
	Scope 2 BKG-emissies	1.088.118 tCO ₂ e [78%]	1.128.188 tCO ₂ e [67%]	De Scope 2 BKG-emissies zijn 1.088.118 ton CO ₂ e over het rapportagejaar 2024.	Zie toelichting scope 1 BKG-emissies voor de genomen maatregelen en geplande maatregelen en streefdoelen.
	Scope 3 BKG-emissies	57.725.326 tCO ₂ e [78%]	44.422.719 tCO ₂ e [67%]	De Scope 3 BKG-emissies zijn 57.725.326 ton CO ₂ e over het rapportagejaar 2024.	Zie toelichting scope 1 BKG-emissies voor de genomen maatregelen en geplande maatregelen en streefdoelen.
	Totale BKG-emissies	64.140.908 tCO ₂ e [78%]	50.755.352 tCO ₂ e [67%]	De totale BKG-emissies zijn 64.140.908 ton CO ₂ e over het rapportagejaar 2024.	Zie toelichting scope 1 BKG-emissies voor de genomen maatregelen en geplande maatregelen en streefdoelen.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
2. Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	697,6 tCO ₂ e/€M belegd vermogen [78%]	596,4 tCO ₂ e/€M belegd vermogen [67%]	De koolstofvoetafdruk is 697,6 ton CO ₂ per miljoen euro belegd vermogen over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW stuurt niet op deze indicator, maar heeft de doelstelling om de absolute CO₂-uitstoot voor de beleggingscategorieën beursgenoteerde aandelen, liquide krediet en vastgoed met 50% te verlagen tussen 2019 en 2030. Om deze doelstelling te behalen sturen we bij de beleggingen in beursgenoteerde aandelen en liquide krediet op 'weighted average carbon intensity' (WACI). Zie voor verdere uitleg indicator 1 en 3. <i>Rapportage</i> Door de toegenomen datadekking is de gerapporteerde koolstofvoetafdruk toegenomen. Geplande maatregelen en streefdoelen In 2025 sturen we op de absolute doelstelling voor CO₂ reductie van 50% ten opzichte van 2019 voor aandelen, liquide krediet en de gehele vastgoed portefeuille. Zie voor verdere uitleg indicator 1.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
3. Broeikasgasintensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit onderneming en waarin is belegd	1.543,6 tCO ₂ e/€M omzet [69%]	1.244,6 tCO ₂ e/€M omzet [69%]	De BKG-intensiteit van ondernemingen waarin is belegd is 1.544 ton CO ₂ e per miljoen euro omzet over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW stuurde tot 2022 alleen op de 'weighted average carbon intensity' (WACI) voor de beleggingscategorieën beursgenoteerde aandelen en liquide krediet. De doelstelling is om de WACI voor deze beleggingscategorieën met 50% te verlagen tussen 2019 en 2030. Voor beursgenoteerde aandelen geldt de korte-termijndoelstelling om de WACI van de portefeuille met 30% te verminderen tussen 2020 en 2025. Bij alternatieve aandelen maken we gebruik van een CO₂-intensiteitsboven grens die elk jaar verlaagd wordt. Voor liquide krediet geldt de korte-termijndoelstelling om de WACI van de portefeuille met 39% te verminderen midden 2027. <i>Uitsluitingen</i> PFZW zet verschillende instrumenten in om de CO₂-uitstoot te verlagen, waaronder afstoten van beleggingen en uitsluitingen. Gedurende 2024 sloten we binnen de klassieke indices voor aandelen in ontwikkelde en opkomende markten de meest CO₂-intensieve ondernemingen in de sectoren energie, nutsondernemingen en materialen (indicatoren 4 en 5) uit. Geplande maatregelen en streefdoelen Binnen de aandelenportefeuille sturen we op verlaging van de scope 3 uitstoot van de olie- en gassector en de auto-industrie. De aanpak voor alternatieve aandelen blijft ongewijzigd. Het plafond voor deze beleggingscategorieën volgt hetzelfde pad als de klassieke aandelenportefeuille. Voor liquide krediet is het streven de WACI verder te verlagen met een extra reductie van 3-7% in de jaren tot en met 2027.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	8,6% [75%]	10,9% [72%]	De blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen is 8,6% over het rapportagejaar 2023.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW blijft alleen belegd in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen die een strategie en doelstelling hebben voor het beperken van de opwarming van de aarde tot maximaal 1.5 °C in 2050 in lijn met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. Daartoe heeft PGGM een SMART engagement programma opgesteld met doelen en tijdslijnen. <i>Uitsluitingen</i> PFZW heeft alle publieke markten ondernemingen in de fossiele brandstof sector die eind 2023 geen aantoonbare Paris-aligned targets en strategie hadden, in 2024 verkocht waarna 7 ondernemingen in de portefeuille resteren. PFZW belegt niet in steenkolen- en teerzandondernemingen vanwege de relatief grote bijdrage aan de wereldwijde CO₂-uitstoot terwijl schonere alternatieven beschikbaar zijn. PFZW verkoopt belangen in ondernemingen met meer dan 5% omzet door de productie van steenkool of meer dan 1% omzet door de productie van teerzandolie. Bovendien worden ondernemingen die meer dan 30% omzet halen uit elektriciteitsopwekking met kolen ook uitgesloten. <i>Engagement</i> PFZW blijft een actief aandeelhouder van de resterende 7 publieke markten olie- en gasondernemingen en richt zich op hun alignment met de doelen in het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. PFZW is ook intensief in gesprek met bedrijven die grote gebruikers van fossiele brandstoffen zijn, waaronder nutsbedrijven, de industrie, de grondstoffensector, de voedingsmiddelenindustrie en de vastgoedsector. In 2024 voerde PGGM een dialoog met 131 bedrijven over klimaatverandering. <i>Stemmen</i> Bij ondernemingen waarvan de emissiedoelstellingen nog niet in lijn waren met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs stemde PFZW voor aandeelhouders- voorstellen en say-on-climate resoluties die vroegen om emissie-reductie-doelstellingen volgens het 1.5 °C-pad. We stemden vóór in 73,3% van de

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
					aandeelhoudersvoorstellen over klimaat. Waar we tegen stemden waren de voorstellen te dwingend of juist te zwak. PFZW steunde alle resoluties ingediend door aandeelhouder Follow This. Geplande maatregelen en streefdoelen In 2025 belegt PFZW alleen nog in fossiele ondernemingen die doelstellingen en een strategie hebben in lijn met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. PFZW blijft via PGGM een actief aandeelhouder in deze ondernemingen. Vooruitlopend op mogelijke wijzigingen in de strategie die in 2025 kunnen plaatsvinden, zijn ondernemingen al aangeschreven over onze verwachtingen. Deze engagement zal worden voortgezet. <i>Stemmen</i> Bij ondernemingen waarvan de emissiedoelstellingen nog niet in lijn zijn met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs stemt PFZW voor aandeelhouders- voorstellen en say-on-climate resoluties die vragen om emissie-reductie-doelstellingen volgens het 1.5 °C-pad.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen	64,9% [71%]	72,0% [51%]	Het aandeel verbruik en opwekking van niet-herbruikbare energie, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen, is 64,9% over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze indicator.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
6. Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten	Sector A: 0,7 GWh/€M	Sector A: 0,5 GWh/€M	Het energieverbruik van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, is voor de sectoren A t/m H en L respectievelijk 0.7, 1.2, 0.3, 4.4, 0.5, 0.1, 0.2, 0.6 en 0.5 GWh/€M omzet over het rapportagejaar 2024. De volgende beleggingscategorieën zijn hierbij in scope: beursgenoteerde aandelen en liquide krediet. Het betreft de sectoren zoals opgenomen in sectoren A tot en met H en Sector L van annex I bij Verordening (EC) No 1893/2006. Voor sectoren A t/m I is respectievelijk 81%, 97%, 94%, 98%, 98%, 95%, 90%, 98% en 100% van het belegd vermogen is de onderliggende ESG data beschikbaar vanuit derde dataverstrekken of vanuit data verkregen van de ondernemingen waarin belegd is. In het geval van ontbrekende onderliggende ESG data zijn geen eigen schattingen toegepast.	PFZW stuurt niet op deze indicator. Sector A : landbouw, bosbouw en visserij Sector B : winning van delfstoffen Sector C : industrie Sector D : productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht Sector E : distributie van water; afval- en afval waterbeheer en sanering Sector F : bouwnijverheid Sector G : groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen Sector H : vervoer en opslag Sector L : exploitatie van en handel in onroerend goed
		Sector B: 1,2 GWh/€M	Sector B: 0,9 GWh/€M		
		Sector C: 0,3 GWh/€M	Sector C: 0,5 GWh/€M		
		Sector D: 4,4 GWh/€M	Sector D: 5,2 GWh/€M		
		Sector E: 0,5 GWh/€M	Sector E: 0,6 GWh/€M		
		Sector F: 0,1 GWh/€M	Sector F: 0,3 GWh/€M		
		Sector G: 0,2 GWh/€M	Sector G: 0,2 GWh/€M		
		Sector H: 0,6 GWh/€M	Sector H: 0,6 GWh/€M		
		Sector L: 0,5 GWh/€M	Sector L: 0,7 GWh/€M		

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Biodiversiteit					
7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/ activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	8,7% [73%]	9,0% [71%]	Het aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/ activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben, is 8,7% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Uitsluitingen</i> Sinds augustus 2022 sluit PFZW ondernemingen uit die betrokken zijn bij olie- en gasboring in het Noordpoolgebied wanneer zij meer dan 1% van hun omzet uit deze activiteit halen. <i>Engagement</i> In 2024 ontwikkelde PFZW verdergaand beleid rondom natuur en Biodiversiteit. In 2024 zijn we gestart met ons engagement-programma voor natuur en biodiversiteit en zijn we gestart met engagement met negen ondernemingen. Geplande maatregelen en streefdoelen Begin 2025 zal het Natuur- & Biodiversiteitbeleid als onderdeel van het Duurzaam Beleggingsbeleid worden gepubliceerd.
Watergehalte					
8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleg- gingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,0 ton/€M belegd vermogen [12%]	0,0 ton/€M belegd vermogen [12%]	De hoeveelheid veroorzaakte emissies in water is 0,0 ton per miljoen euro belegd vermogen over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze indicator. Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D- Duurzaam beleggingsbeleid, geen specifieke acties rondom deze indicator.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Afval					
9. Aandeel gevaarlijk afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	1,5 ton/€M belegd vermogen [69%]	2,5 ton/€M belegd vermogen [31%]	De hoeveelheid geproduceerd gevaarlijk en radioactief afval is 1,5 ton per miljoen euro belegd vermogen over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze indicator. Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D- Duurzaam beleggingsbeleid, geen specifieke acties rondom deze indicator.

INDICATOREN VOOR SOCIALE THEMA'S EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN, EERBIEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN, EN BESTRIJDING VAN CORRUPTIE EN OMKOPING

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden					
10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0,1% [86%]	0,0% [91%]	Het aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen is 0,1% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW heeft zich gecommitteerd aan het IMVB-convenant van de Nederlandse pensioensector en daarmee aan de VN Global Compact en de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen. <i>Uitsluitingen</i> Kleine en middelgrote ondernemingen die betrokken zijn bij zeer ernstige schendingen van deze standaarden, worden uitgesloten. In 2024 sloten we in totaal ondernemingen 177 beursgenoteerde ondernemingen uit op basis van deze screening. <i>Engagement</i> Naast uitsluitingen van ondernemingen met ernstige incidenten, zet onze uitvoerder PGGM in op actief aandeelhouderschap op basis van de OESO richtlijnen, inclusief het actief inzetten van stemrecht op Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders. Dit engagement is gericht op drie thema's: • Erkenning van incidenten en geleden schade; • Herstel en verhaal van schade; • Het instellen van beleid en procedures om toekomstige incidenten te voorkomen. Geplande maatregelen en streefdoelen De strategie voor deze indicator blijft in 2025 ongewijzigd.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
11. Ontbreken van procedures en compliance-mechanismen voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren kunnen worden aangepakt	1,5% [73%]	3,0% [69%]	Het aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen is 1,5% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> Ons engagement en ons stemgedrag is erop gericht om ondernemingen te stimuleren tot het opstellen van passende procedures en compliance mechanismen. Geplande maatregelen en streefdoelen De screeningsmethodiek is in 2024 geëvalueerd. In 2025 verwachten wij de OESO-screeningsmethodiek te kunnen verbeteren en in gebruik te kunnen nemen.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
12. Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	14,0% [63%]	11,3% [21%]	De gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd is 14,0% over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze indicator. Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D- Duurzaam beleggingsbeleid, geen specifieke acties rondom deze indicator.
13. Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	32,4% [78%]	31,0% [68%]	Het gemiddelde percentage vrouwelijke bestuursleden van ondernemingen waarin is belegd is 32,4% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Stemmen</i> PFZW vindt de diversiteit van het bestuur van ondernemingen (raad van bestuur/raad van commissarissen) belangrijk. PFZW heeft daarom in de stemrichtlijnen voor PGGM expliciet opgenomen dat we streven naar minstens 30% vrouwen en minstens 30% mannen in een bestuur. Geplande maatregelen en streefdoelen Voor 2025 worden geen wijzigingen verwacht, alhoewel de stemrichtlijnen jaarlijks worden geactualiseerd.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapen)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,0% [74%]	0,0% [72%]	Het aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens is 0,0% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Uitsluitingen</i> PGGM sluit ondernemingen uit wanneer zij betrokken zijn bij de productie van en/of handel in controversiële wapens. Dit zijn wapens die op grote schaal leed toebrengen en gericht zijn op burgers, dan wel vooral slachtoffers aan burgerzijde maken. Het gaat hierbij om zes typen wapens: nucleaire wapens, chemische wapens, biologische wapens, antipersoonsmijnen, clusterbommen en munitie met verarmd uranium. In 2024 hebben we in totaal 108 ondernemingen uitgesloten op basis van dit criterium. Geplande maatregelen en streefdoelen In 2025 wordt het uitsluitingenbeleid inzake controversiële wapens doorlopend toegepast.

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen ²					
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Ecologisch					
15. Broeikasgasintensiteit	BKG-intensiteit landen waarin is belegd	178,9 tCO ₂ /€M omzet [68%]	219,5 tCO ₂ /€M omzet [57%]	De BKG-intensiteit van landen waarin is belegd is 178,9 ton CO ₂ e per miljoen euro omzet over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze concrete indicator voor landen en overheidsinstellingen. Met ingang van 2024 is de absolute BKG-emissie van o.a. staatsobligaties toegevoegd aan de rapportage over de BKG-emissies. Geplande maatregelen en streefdoelen Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D-Duurzaam beleggingsbeleid, geen specifieke acties rondom deze indicator.

² Betreft de indicatoren 15 en 16

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Sociaal					
16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	0 en 0,0% [100%]	0 en 0,0% [100%]	Het aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten, als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht is 0 over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Uitsluitingen</i> PFZW belegt niet in staatsobligaties van landen die wettelijk uitgesloten zijn als gevolg van sancties van de Verenigde Naties en de Europese Unie. In 2024 sloten we 55 landen uit op basis van dit criterium. Geplande maatregelen en streefdoelen PFZW belegt niet meer in de staatsobligaties van landen die niet voldoen aan de hierboven beschreven criteria. Dit geldt ook voor ondernemingen waar de overheden van deze landen meer dan 10% van het eigendom in handen hebben.

Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva³

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Fossiele brandstoffen					
17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	0,0% [100%]	0,0% [100%]	Het aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen is 0,0% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Rapportage</i> De functie van het vastgoed waarin we beleggen (commercieel en residentieel) is niet gerelateerd aan het opslaan, winnen, vervoeren of beperken van fossiele brandstoffen. Geplande maatregelen en streefdoelen Voor 2025 voorzien we geen wijzigingen in het beleid omtrent deze indicator.
Energie-efficiëntie					
18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	39,7% [81%]	29,7% [46%]	Het aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva is 49,1% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW stuurt niet op deze indicator. Gelet op de wereldwijde blootstelling sturen we op het vergroten van het aantal vastgoedvermogensbeheerders met een wetenschappelijk onderbouwde CO₂-doelstelling. Onze doelstelling richt zich op het verminderen van het energieverbruik, en daarmee de CO₂-uitstoot van ons vastgoed. Als belangrijk onderdeel van deze strategie om groene gebouwen te creëren richten we ons op het verduurzamen van nog niet energie-efficiënte gebouwen. We sturen hiervoor op het daadwerkelijke verbruik en niet het berekende verbruik. <i>Rapportage</i> In 2024 is van een groter deel van de portefeuille betrouwbare data beschikbaar gekomen. Daardoor is ook beursgenoteerd vastgoed, dat een relatief hoge blootstelling kent, in de cijfers over 2024 opgenomen. Geplande maatregelen en streefdoelen Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D-Duurzaam beleggingsbeleid, geen wijzigingen in het beleid rondom deze indicator.

³ Betreft de indicatoren 17 en 18

Andere indicatoren voor de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren					
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd					
Emissies					
19. additionele indicator 4: Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor broeikasgasemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor broeikasgasemissiereductie die aansluiting bij het Klimaatakkoord van Parijs beogen	22,2% [78%]	21,5% [69%]	Het aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor broeikasgasemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen is 22,2% over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> Voor beursgenoteerd vastgoed, privaat vastgoed, en infrastructuurbeleggingen heeft PFZW doelstellingen voor 2025 en 2030 voor het percentage van beleggingen dat in lijn is met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. In 2030 moeten deze beleggingscategorieën voor 100% een Paris Aligned-reductiedoelstelling hebben. Voor private equity beleggingen is de doelstelling dat 100% van de beleggingen een Paris Aligned-reductiedoelstelling heeft afgegeven in 2040. <i>Engagement</i> We voeren actief engagement met de ondernemingen in deze portefeuilles om ze aan te zetten tot het formuleren van een strategie in lijn met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. In 2030 wil PFZW alleen nog aandeelhouder zijn in ondernemingen met een geloofwaardige strategie hieromtrent. Geplande maatregelen en streefdoelen Jaarlijks wordt gemeten welk deel van de vermogensbeheerders in bovengenoemde beleggingscategorieën zich heeft gecommitteerd aan een CO₂-doelstelling en wordt de dialoog aangegaan met vermogensbeheerders ten aanzien van dit onderwerp.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva					
Energieverbruik					
20. Additionele indicator 19: Intensiteit energie-verbruik	Energieverbruik in GWh van vastgoed-activa in eigendom, per m ²	0,0 GWh/m ² [68%]	0,0 GWh/m ² [65%]	Het energieverbruik van vastgoed-activa in eigendom is 0,0 GWh per m ² over het rapportagejaar 2024.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW wil uiterlijk in 2030 dat alle vastgoed- en infrastructuur-beleggingen doelstellingen hebben in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs. Ondernemingen moeten in lijn met de CRREM methodologie een <i>energy intensity pathway</i> en een <i>carbon intensity pathway</i> opstellen waarin uiteengezet wordt welk energieverbruik en broeikasgasuitstoot in lijn zijn met het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. <i>Engagement</i> PFZW voert engagement met de vastgoedondernemingen in de portefeuille over de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) energie-intensiteitspaden om ervoor te zorgen dat zij de energievraag in hun vastgoed reduceren voor zover dit financieel haalbaar is.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Indicator voor beleggingen in overige beleggingscategorieën					
Mensenrechten					
21. Additionele indicator 14: Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen	Aantal ernstige mensenrechten problemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	0 [83%]	0 [83%]	Het ernstige mensenrechten-problemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde, is 0 over het rapportagejaar 2024. De volgende beleggingscategorieën zijn hierbij in scope: beursgenoteerde aandelen en liquide krediet.	Genomen maatregelen <i>Strategie</i> PFZW heeft het Nederlandse IMVB-convenant ondertekend. In dit kader screent PGGM de gehele portefeuille van PFZW op basis van de UN Global Compact en de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen. De screening identificeert ernstige overtreders van de OESO-richtlijnen op basis van incidenten in de bedrijfsvoering en toeleveringsketens. Hieronder vallen ook de UNGP's, gericht op mensenrechten. <i>Engagement</i> PFZW zet engagement in om ondernemingen te stimuleren tot het opstellen van passende procedures en compliance mechanismen – ook op het gebied van mensenrechten. Wanneer engagement niet slaagt, volgt een escalatieprocedure die uiteindelijk tot uitsluiting kan leiden. In 2024 voerde PFZW actief aandeelhouderschap dat zich specifiek op mensenrechten richtte met 27 ondernemingen. Geplande maatregelen en streefdoelen De strategie ten aanzien van screening op internationale standaarden en engagement wordt in 2025 doorlopend uitgevoerd. Dit gebeurt naar verwachting op basis van een nieuwe (OESO-) screeningsmethodiek.

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2024 [Dekking*]	Effecten 2023 [Dekking*]	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen
Indicator voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen					
Groene effecten					
22. Additionele indicator 17: Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Deze indicator is nog niet van toepassing omdat er nog geen standard is voor ecologisch duurzame obligaties is. Dit kunnen we pas meten zodra deze er is.
Sociaal					
23. Additionele indicator 18: Gemiddelde score inkomensongelijkheid	De inkomensverdeling en de economische ongelijkheid onder de deelnemers in een bepaalde economie, met inbegrip van een kwantitatieve indicator	35,4 [74%]	33,0 [63%]	De gemiddelde gini-coëfficiënt van overheden en supranationale instellingen waarin is belegd is 35,4 over het rapportagejaar 2024.	PFZW stuurt niet op deze indicator. Voor 2025 voorzien we, ook met het nieuwe 3D- Duurzaam beleggingsbeleid, geen specifieke acties op deze indicator.

* Meer informatie over de datadekking staat in het onderdeel 'Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren' onder het kopje 'Databronnen en methodologische beperkingen'

Beschrijving van het beleid voor de identificatie en prioritering van de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren

Duurzaamheidsstrategie PFZW

De duurzaamheidsstrategie en de inzet van verschillende instrumenten om negatieve impact van de beleggingsportefeuille te beperken zijn vastgelegd in het Duurzaam Beleggingsbeleid PFZW.

Het bestuur van PFZW is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en de duurzaamheidsstrategie die daar onderdeel van uitmaakt. De uitvoering van het vastgestelde beleid is neergelegd bij de uitvoerder van de pensioenregeling PGGM. De vermogensbeheer afdeling van PGGM heeft het opgestelde duurzaamheidsbeleid vertaald in een uitvoeringskader voor verantwoord beleggen. PGGM rapporteert op kwartaalbasis aan PFZW over de uitvoering en implementatie van het Duurzaam Beleggingsbeleid.

We streven ernaar dat al onze beleggingen in de hele portefeuille aan de minimum duurzaamheidsnormen voldoen om zo de negatieve impact van onze beleggingen te beperken. De minimum duurzaamheidsnormen die we hanteren hebben betrekking op zowel de producten die ondernemingen maken, als op het gedrag van ondernemingen en overheden. We onderkennen hierbij verschillende stappen om ons doel te bereiken. De minimum duurzaamheidsnormen worden stapsgewijs aangepast. In sommige onderdelen van de portefeuille is het makkelijker om de duurzaamheidsnormen door te voeren dan in andere delen van de portefeuille. Vanwege databeschikbaarheid en de uitvoering van het mandaat is het makkelijker om aanpassingen door te voeren in de aandelenportefeuille dan in de liquide krediet portefeuille. Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid kunnen reden zijn om onze minimum duurzaamheidsnormen aan te scherpen.

Bij aanscherping van de minimumnormen maken we inzichtelijk in hoeverre de hele portefeuille aan de normen voldoet. In delen van portefeuille waar nog niet wordt voldaan, zal onderzocht worden hoe we afscheid kunnen nemen van deze beleggingen zonder dat dit nadelig uitwerkt op risico's en rendementen. De doelstelling is immers dat onze gehele portefeuille voldoet aan de minimumnormen.

Vooruitblik 2025

PFZW heeft begin 2025 een nieuw Duurzaam beleggingsbeleid vastgesteld, waarbij gestreefd wordt naar een beleggingsportefeuille in 2030, die in zijn geheel bijdraagt aan het realiseren van een goed pensioen en een duurzame wereld. Daarbij dient de gehele portefeuille uitlegbaar te zijn vanuit de drie dimensies (3D): rendement, risico en duurzaamheid. Aan de hand van een duurzaamheidsraamwerk wordt het aspect duurzaamheid meetbaar en stuurbaar gemaakt, waarbij doelstellingen zijn geformuleerd op (1) minimumnormen, (2) positieve bijdragen, en (3) impactbeleggingen.

Klimaatrisico's

In 2022 heeft PGGM een eerste verkenning gedaan van klimaatrisico's in de portefeuille van PFZW. Deze inzichten zijn scenario-agnostisch: afhankelijk van het scenario manifesteert het fysieke- of transitierisico zich. In 2023 heeft hier een verdere verdieping op plaatsgevonden. Hierbij werden verschillende scenario's worden onderzocht, waaronder in ieder geval een Disorderly Transition scenario en Orderly Transition scenario.

Daarnaast heeft PGGM een kwalitatieve analyse gedaan naar de impact van klimaatrisico's op verschillende beleggingscategorieën. Daarbij zijn verschillende kenmerken van de beleggingscategorieën meegewogen zoals de risicograad, liquiditeit en mate van diversificatie. De conclusie van de kwalitatieve analyse was dat de staatsobligatieportefeuille naar verwachting weinig impact van fysieke- en transitierisico's zal ondervinden terwijl de gevoeligheid van de gevoeligheid van de categorieën infrastructuur (transitierisico's en fysieke risico's) en verzekeringen (fysieke risico's) relatief hoog is. In 2024, heeft PFZW verdere stappen gemaakt met het kwantificeren van klimaatrisico's en zal daar ook in 2025 verder mee gaan. PFZW rapporteert jaarlijks over klimaatrisico's in haar TCFD-rapportage.

Uitsluitingenbeleid

PFZW heeft een beleid omtrent uitsluitingen: dit vormt voor een belangrijk deel de minimum duurzaamheidsnormen van PFZW. De lat is de afgelopen jaren steeds hoger komen te liggen. In het uitsluitingenbeleid maakt PFZW onderscheid tussen product- en gedragsuitsluitingen. Daarnaast heeft PFZW in 2023 een landenbeleid ingevoerd. In het nieuwe Duurzaam beleggingsbeleid van 2025 wordt dit voortgezet.

Productuitsluitingen

Een belangrijk deel van de minimeisen heeft betrekking op het product dat ondernemingen maken. Voor een deel gaat het daarbij om wettelijke vereisten zoals het verbod op beleggingen in clustermunitie, maar we onderkennen meer productgroepen die we onvoldoende bij ons vinden passen. Sinds een aantal jaren beleggen we bijvoorbeeld niet meer in tabak en controversiële wapens. De komende jaren zullen we ook andere productgroepen opnieuw beschouwen die schadelijk zijn voor mens en milieu en waarvoor een minder schadelijk alternatief voorhanden is.

Productuitsluitingen betreffen entiteiten die betrokken zijn bij de productie van of handel in producten die niet passen bij PFZW. Het gaat erom wát ondernemingen produceren, leveren of verhandelen. Productuitsluitingen worden vastgesteld door het bestuur op basis van twee grondslagen: het toetsingskader voor productuitsluitingen en/of deelnemersvoorkeuren.

Het toetsingskader voor productuitsluitingen moet consistentie van beleid borgen en heeft drie criteria:

- Het product is inherent schadelijk voor mens en/of milieu;
- Er zijn nu voldoende betaalbare alternatieven die minder schadelijk zijn voor mens en/of milieu;
- PFZW kan met haar invloed als aandeelhouder het product niet veranderen.

Indien een product aan al deze criteria voldoet, kan het bestuur besluiten tot uitsluiting. Daarnaast kan het bestuur besluiten tot uitsluiting van een product op basis van deelnemersvoorkeuren. Hierbij geldt dat onderzoek naar deelnemersvoorkeuren moet uitwijzen dat het product niet geaccepteerd is. Met andere woorden: de reden om een productgroep uit te sluiten moet sterk genoeg zijn en mag niet alleen gebaseerd zijn op de gemiddelde voorkeur van een beperkt aantal ondervraagde deelnemers. Om een productuitsluiting te implementeren hanteert PFZW bij voorkeur omzetgegevens van ondernemingen om vast te stellen in hoeverre deze actief zijn in productie en/of handel in de uitgesloten producten. Indien deze omzetgegevens onvoldoende beschikbaar zijn, kunnen sectorclassificaties gebruikt worden.

Gedragssuitsluitingen

Gedragssuitsluitingen betreffen ondernemingen die zich op een manier gedragen die niet passen bij de minimumnormen van PFZW en/of internationale normen voor verantwoord ondernemen. Gedragssuitsluitingen gaan over hóé ondernemingen produceren, leveren of verhandelen. Productuitsluitingen worden vastgesteld door het bestuur op basis van drie grondslagen: Sancties van de VN of EU, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of na ineffectief engagement.

PFZW sluit landen uit waaraan de VN of de EU een land een bindend wapenembargo oplegt. Naar aanleiding van de Russische invasie in Oekraïne heeft PFZW een meer vergaande maatregel genomen: alle Russische en Wit-Russische beleggingen zijn uitgesloten. Daarnaast sluit PFZW ondernemingen uit die worden aangemerkt als zeer ernstig schender van de OESO-richtlijnen multinationale ondernemingen en de UN Global Compact. Tot slot probeert PFZW haar invloed als belegger te gebruiken om misstanden bij ondernemingen aan te kaarten en verbetering af te dwingen. Wanneer deze verbetering uitblijft, kan PFZW besluiten om deze ondernemingen uit te sluiten.

Landenbeleid

In 2023 heeft PFZW een nieuw landenbeleid geïmplementeerd. Hierbij hanteert PFZW gegevens van twee externe expertorganisaties: de Economist Intelligence Unit en Freedom House. Op basis van de beoordeling van deze organisatie belegt PFZW niet meer in autoritaire en onvrije overheden. Concreet betekent dit dat de staatsobligaties van deze landen op de uitsluitingslijst komen, net als ondernemingen waarin deze overheden meer dan 10% eigenaar zijn.

Implementatie

PFZW actualiseert de uitsluitingslijsten tweemaal per jaar, in februari en augustus. Daarnaast kan PFZW besluiten om tussentijds een update uit te brengen. Ondernemingen die nieuw aan de uitsluitingslijst worden toegevoegd, dienen in principe binnen een maand verkocht te worden. In sommige gevallen is dit echter niet mogelijk, bijvoorbeeld

bij Russische en Wit-Russische beleggingen. Deze ondernemingen zijn ondergebracht in een zogenaamde quarantaineportefeuille, waarbij voortdurend wordt gezocht naar geschikte verkoopmogelijkheden.

Het beperken van ongunstige effecten op het klimaat

PFZW is er van overtuigd dat het combineren van verschillende instrumenten het meest effectief is: duurzame kapitaalallocatie, actief aandeelhouderschap en vormgeving van het beleggingsuniversum. PFZW verschuift kapitaal van CO₂-intensieve ondernemingen naar voorlopers. Tegelijkertijd blijven we onze invloed aanwenden en deze ondernemingen aansporen verder te verduurzamen. Dat doen wij door actief aandeelhouderschap en door op aandeelhoudersvergaderingen te stemmen voor specifieke initiatieven die de CO₂ uitstoot verminderen. PFZW zet in op een klimaatneutrale portefeuille in 2050 in lijn met de ambitie van de Europese Unie en in het verlengde van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. In de klimaatstrategie is opgenomen dat we de inzetten op:

- Het verlagen van de CO₂-uitstoot van de portefeuille binnen aandelen, liquide krediet, vastgoed, infrastructuur en private equity;
- Het inzichtelijk maken en waar nodig mitigeren van ESG-risico's;
- Een portefeuille die voldoet aan de minimum duurzaamheidsnormen van PFZW. It is breder gedefinieerd dan klimaat, maar sluit hierop aan, bijvoorbeeld met de doelstelling om niet langer te beleggen in kolen- en teerzandondernemingen.

In deze minimumeisen is nog niet altijd rekening gehouden met alle indicatoren. Voor het gebruik van indicatoren kijken we naar de materialiteit van het risico, de voorkeuren van onze pensioendeelnemers en de beschikbaarheid van data.

Met het beperken van de BKG uitstoot van de portefeuille zijn we in 2015 begonnen bij publieke aandelen vanwege de data beschikbaarheid. In 2021 zijn we begonnen met BKG-reductie binnen de liquide krediet portefeuille. Binnen vastgoed, infrastructuur en private equity brengen we de BKG-uitstoot omlaag door de allocatie naar Paris-aligned beleggingen te verhogen.

We gebruiken Trucost als dataprovider voor de aandelen- en liquide krediet- portefeuille. In essentie bewerkstelligen we binnen beide beleggingscategorieën de CO₂-uitstoot de CO₂-intensiteit (WACI) stapsgewijs te verlagen. Binnen de passief beheerde portefeuille gebeurt dit door de benchmark aan te passen. Binnen de actief beheerde portefeuille krijgen de portefeuille managers een CO₂-plafond (maximale WACI) mee die ze moeten nastreven.

In de periode van 2022 tot 2024 heeft PFZW een SMART-engagementprogramma richting beursgenoteerde olie- en gasondernemingen opgezet en uitgevoerd. Hierbij willen we alleen belegd blijven in olie- en gasondernemingen waarvan de strategie is afgestemd op de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Het programma bestond uit een intensieve dialoog met 12 beursgenoteerde olie- en gasondernemingen en de verkoop van achterblijvers. Resultaat van het programma is dat zeven beursgenoteerde olie- en gasondernemingen met een overtuigende klimaattransitiestrategie blijven deel uitmaken van de portefeuille. Wij willen ook zoveel mogelijk samenwerken met andere beleggers door actief samen te werken via de 'Dutch Climate Coalition' (laatste verklaring: Dutch investor statement on oil and gas) en het Climate Action 100+ initiatief.

Minimum eisen ten aanzien van mensenrechten, arbeidsomstandigheden en milieu

PGGM en Sustainalytics hebben een screeningsmethodologie ontwikkeld die zich richt op de relevante onderwerpen in de OESO-richtlijnen. Dit zijn: mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu, tegengaan van corruptie, consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging, belasting, corporate governance en dierenwelzijn. Voor de private markten-portefeuilles maken we gebruik van een screening die gebaseerd is op data van RepRisk.

Naar verwachting zal in 2025 een nieuwe (OESO-) screeningsmethodiek worden toegepast. Ondernemingen met een score 'zeer ernstig' horen niet thuis in onze definitie van een 'verantwoorde basis'. Deze nemen we dus niet langer op in de aandelenportefeuille (stap 3 van het OESO due diligence proces). Voor ondernemingen met een score 'ernstig' maken we onderscheid naar de omvang van de onderneming binnen de aandelenportefeuille. Voor relatief grote ondernemingen kiezen we er voor om via actief aandeelhouderschap het gedrag van deze ondernemingen te verbeteren. We blijven dus belegd in deze ondernemingen, tenzij duidelijk is dat ondanks onze engagement-activiteiten geen verbetering te verwachten is. Voor de vele kleine ondernemingen met een score 'ernstig' wegen de extra inspanningen van engagement per onderneming niet op tegen de verwachte meerwaarde. In deze ondernemingen willen we dus niet langer beleggen. Door het OESO-screen periodiek uit te voeren monitoren wij de voortgang van dit ESG beleid en kunnen wij sneller handelen om negatieve impact te stoppen, te voorkomen of te mitigeren (stap 4 van het OESO due diligence proces). We ontvangen elk kwartaal een voortgangsrapport van PGGM.

Voor de publieke portefeuilles screent Sustainalytics ondernemingen op deze onderwerpen en kijkt daarbij zowel naar incidenten binnen eigen bedrijfsvoering als naar de toeleveringsketen van de onderneming. Vervolgens bepaalt Sustainalytics hoe ernstig een incident is op basis van de volgende drie OESO-criteria:

- Schaal (de zwaarte van negatieve impact);
- Reikwijdte (bijvoorbeeld aantal getroffen individuen of omvang van milieuschade);
- Onomkeerbaarheid (de mogelijkheden om negatieve impact op individuen of het milieu te herstellen t.o.v. de situatie voor de negatieve impact).

Sustainalytics categoriseert incidenten van ondernemingen als volgt:

- Incidenten binnen eigen bedrijfsvoering: schaal 1 t/m 5, waarbij een categorie 5 incident het zwaarste incident is;
- Incidenten binnen de toeleveringsketen: schaal 1 t/m 5, waarbij een categorie 5 incident het zwaarste incident is, maar in de praktijk eigenlijk niet voorkomt.

Een categorie 4 incident is daarom in de praktijk het zwaarste incident. Vervolgens hanteert PFZW een eigen definitie voor incidenten:

- zeer ernstig incident:
categorie 5 in de eigen operatie en/of categorie 4 of 5 in de toeleveringsketen en/of non-compliant op de UN Global Compact standaarden;
- ernstig incident:
categorie 4 in de eigen operaties en/of categorie 3 in de toeleveringsketen.

Als laatste bepaalt PFZW hoe wordt gehandeld ten aanzien van deze incidenten.

Databronnen en methodologische beperkingen

Databeschikbaarheid

De databeschikbaarheid verschilt sterk per asset class. Over het algemeen kan gesteld worden dat voor publieke markten méér en kwalitatief betere data beschikbaar is dan voor private markten. Daarnaast is er ook een verschil tussen directe beleggingen en beleggingen die meestal via fondsmanagers verlopen. PFZW belegt het pensioenvermogen wereldwijd. Omdat de beschikbaarheid van data in Europa beter is dan daarbuiten, leidt dit ertoe dat volledige databeschikbaarheid binnen een beleggingscategorie zelden wordt bereikt. Om invulling te geven aan de "best effort verplichting" hebben we de volgende stappen gevolgd:

1. Van alle beleggingen onder management van PFZW hebben we de volgende categorieën buiten het PAI-statement gehouden omdat aan deze categorieën geen ongunstige effecten kunnen worden toegerekend:
 - a. Negatieve accounts;
 - b. FX contracten (futures, forwards) en cash;
 - c. Rentederivaten.
2. Voor de resterende beleggingen hebben we de volgende vier opties voor het verkrijgen van informatie genoemd in SFDR RTS artikel 7(2) overwogen:
 - a. Directe informatie van ondernemingen waarin is belegd;
 - b. Informatie verkrijgen door aanvullend onderzoek;
 - c. Externe informatie door derde dataverstrekters of externe deskundigen;
 - d. Redelijke aannamen.

De scores van de publieke markten-portefeuilles zijn berekend met optie C, waarbij voor de meeste indicatoren gegevens zijn gebruikt van de externe dataprovider MSCI. Voor de BKG-berekeningen (indicatoren 1 tot en met 3) is gebruik gemaakt van data van Trucost (optie C) en redelijke aannamen (optie D). Voor indicator 10 is gebruik gemaakt van gegevens van Sustainalytics. Voor overheden-indicator 15 is gebruik gemaakt van gegevens van MSCI. Voor vastgoed-indicator 18 is gebruik gemaakt van Measurabl voor beursgenoteerd vastgoed. Voor de aanvullende klimaat-indicator 19 zijn gegevens van GRESB gebruikt.

Voor de private markten portefeuilles is een combinatie van optie A en C toegepast. Hierbij is gebruikgemaakt van gegevens verstrekt door GRESB en RepRisk als derde dataverstrekker.

3. Bij onderstaande beleggingscategorieën hebben we actief uitvraag gedaan bij de tussenpartijen, veelal externe (fonds)managers, over de benodigde informatie van de ondernemingen waarin belegd is. Veelal is onze uitvraag onbeantwoord gebleven waardoor voor deze beleggingen geen data in het PAI-statement is verwerkt:

- a. Credit Risk Sharing;
- b. Renteafdeckingsmandaat;
- c. Overige zakelijke waarden (afbouw-portefeuilles);
- d. Legacy producten (waaronder hedgefondsen);
- e. Insurance linked investments.

Omgang verouderde data

Voor een groot deel van de duurzaamheidsdata is de data over de verslagperiode 2024 nog niet beschikbaar. Om de dekking te verbeteren, is gebruik gemaakt van de meest recente beschikbare data voor beleggingen in ondernemingen, vastgoedactiva, overheden en supranationale instellingen.

Omgang missende data

Voor de beleggingscategorieën beursgenoteerde aandelen en liquide krediet worden voor indicatoren 1, 2 en 3 redelijke aannames gebruikt om ontbrekende BKG-data aan te vullen. Dit komt doordat er direct gestuurd wordt op de WACI van de gehele portefeuille. Wanneer de BKG-data van een onderneming ontbreekt, wordt gebruik gemaakt van de sectormediaan van de sector waarin de onderneming actief is. Voor de overige beleggingscategorieën worden voor indicatoren 1, 2 en 3 geen redelijke aannames gebruikt om ontbrekende BKG-data aan te vullen.

Voor de overige verplichte en aanvullende indicatoren worden voor alle beleggingscategorieën geen redelijke aannames gebruikt om de data van derde dataverstrekken en directe uitvragen bij ondernemingen verder aan te vullen.

Voor de beleggingscategorie staatsobligaties is voor de aanvullende indicator 17 door de wetgever nog geen finale standaard gedefinieerd en kan daarom geen data worden verzameld. Voor deze en soortgelijke gevallen is voor 2024 geen score van het effect opgenomen.

Doorontwikkelen van modellen

Naast de huidige uitdagingen met betrekking tot datakwaliteit en -beschikbaarheid, zijn er ook beperkingen aan de modellen die worden gebruikt om de informatie in dit PAI-statement te berekenen. De modellen voor het berekenen van BKG-emissies en andere PAI-indicatoren zijn de afgelopen jaren ontwikkeld en zijn nog niet volledig voltooid. Dit betekent dat er nog ruimte is voor verbeteringen op gebieden zoals: het aggregeren van data, de validatie van brondata, het testen van uitkomsten en de documentatie. Deze

verbeteringen zullen waar mogelijk in 2025 worden doorgevoerd.

Berekening kwartaalgemiddelde van effecten

Conform SFDR RTS artikel 6(3) dienen de effecten van de indicatoren berekend te worden op basis van een kwartaalgemiddelde van de effecten op 31 maart, 30 juni, 30 september en 31 december van de referentieperiode.

Voor sommige indicatoren moet ook rekening worden gehouden met de verhouding tussen het gewicht van de belegging door de financiëlemarktdelnemer in een onderneming en de waarde van de onderneming waarin is belegd. Een groot aantal van de ondernemingen waarin wordt belegd, rapporteert de ondernemingswaarde niet op kwartaalbasis. Conform de voorschriften van SFDR RTS Bijlage I, wordt de ondernemingswaarde daarom constant gehouden op de waarde aan het einde van het boekjaar bij het berekenen van het kwartaalgemiddelde. Omdat de waarden van de beleggingen in ondernemingen wel op kwartaalbasis worden meegenomen in deze berekening, kan dit leiden tot een onjuiste weergave van het werkelijke aandeel van het gewicht van de belegging in verhouding tot de ondernemingswaarde van de betreffende onderneming indien deze waarde fluctueert gedurende de referentieperiode. De impact van deze afwijking op de uiteindelijke indicator is moeilijk accuraat te bepalen vanwege het ontbreken van kwartaalgegevens over de ondernemingswaarden.

PGGM voert als fiduciair manager en uitvoeringsorganisatie engagement namens PFZW. Als aandeelhouder wil PFZW betrokken zijn bij de ondernemingen waarin we beleggen. Niet alleen om ondernemingen beter te laten renderen, maar ook om ze aan te sporen verder te verduurzamen. Dit kan via engagement, maar bijvoorbeeld ook via het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. PGGM brengt ieder jaar namens PFZW stemmen uit op aandeelhoudersvergaderingen. Daarbij wordt samengewerkt met andere aandeelhouders zodat we meer invloed hebben. De stemrichtlijnen die PGGM volgt zijn afgeleid van het PFZW-beleid. Deze stemrichtlijnen zijn gepubliceerd op de website van PGGM. PFZW is en blijft eindverantwoordelijk voor de opzet, werking en evaluatie van het stembeleid en ontvangt daartoe rapportages van de uitvoeringsorganisatie met informatie betreffende de uitvoering. PGGM rapporteert publiekelijk over de invulling van het PFZW stembeleid via jaarverslagen en een publiekelijke website via welke alle steminstructies inzichtelijk zijn.

Klimaatverandering (indicatoren #1 tot en met 3)

PFZW spoort ondernemingen aan om decarbonisatiestrategieën te implementeren die passen bij hun onderneming en in lijn zijn met de doelstellingen van het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. Ook richten wij ons op het stimuleren van oplossingen die de maatschappelijke energietransitie versnellen en hun prestaties op de lange termijn ten goede komen.

PGGM implementeert namens PFZW een programma voor actief eigenaarschap met als doel de gefinancierde uitstoot te verminderen en impact te genereren. Dit programma richt zich zowel op het aanbod als op het verbruik van energie afkomstig van fossiele brandstoffen. Olie- en gasondernemingen vallen onder de eerste categorie, terwijl ondernemingen in de sectoren nutsvoorzieningen, materialen en voedselproductie onder de tweede categorie vallen. Deze ondernemingen maken veel gebruik van fossiele brandstoffen en hebben daardoor hoge CO₂-uitstoot. Het doel is om hun koolstofuitstoot tot netto-nul terug te brengen om klimaatverandering te beperken. Door het gebruik van fossiele brandstoffen af te bouwen en de vraag ernaar te verminderen, worden olie- en gasondernemingen gestimuleerd om alternatieve energiebronnen te onderzoeken.

Het doel van elk programma is dat ondernemingen hun strategieën afstemmen op de doelstelling van het 2015 Klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius, en bij voorkeur tot 1,5 graden Celsius.

Elk programma heeft speciale analisten die verantwoordelijk zijn voor het onderzoek, het engagement en het stemmen bij volmacht voor de ondernemingen in hun sector.

Olie en gas (indicator #4)

Het kopen en verkopen van effecten op de secundaire markt heeft weinig invloed heeft op een onderneming. PFZW blijft daarom belegd in olie- en gas ondernemingen met een

Parijs-aligned strategie, zodat wij ons kunnen inzetten en stemmen om vooruitgang te stimuleren. Voor olie- en gasondernemingen geldt dat, hoewel slechts weinigen als volledig Parijs-aligned kunnen worden beschouwd, met de aanmoediging van hun beleggers en druk van het bredere publiek, veel ondernemingen vooruitgang zijn gaan tonen. Engagement blijft een haalbare strategie als een onderneming zich bereid toont en reageert op veranderingen. We vinden wel dat deze verandering snel zichtbaar moet zijn.

In de periode van 2022 tot 2024 heeft PFZW een SMART-engagementprogramma richting beursgenoteerde olie- en gasondernemingen opgezet en uitgevoerd. Hierbij willen we alleen belegd blijven in olie- en gasondernemingen waarvan de strategie is afgestemd op de doelstellingen van het 2015 Klimaatakkoord van Parijs. Het programma bestond uit een intensieve dialoog met 12 beursgenoteerde olie- en gasondernemingen en de verkoop van achterblijvers. Resultaat van het programma is dat zeven beursgenoteerde olie- en gasondernemingen met een overtuigende klimaattransitiestrategie blijven deel uitmaken van de portefeuille.

Wij zijn van mening dat desinvestering een essentieel onderdeel is van actief eigenaarschap en het punt markeert waarop je niet langer overtuigd bent van de bereidheid of capaciteit van een onderneming om te veranderen. Bijvoorbeeld, kolenondernemingen die hun bedrijfsmodellen niet konden afstemmen op de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015, zijn verkocht. Deze benadering werd ook toegepast op olie- en gasbedrijven: ondernemingen die zich niet vóór eind 2023 aanpasten aan het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015, zijn afgestoten omdat we het vertrouwen verloren in hun veranderingsvermogen. In 2024 hebben wij onze inzet en financiële middelen gericht op meer open en dynamische ondernemingen.

Wij willen ook zoveel mogelijk samenwerken met andere beleggers via de collectieve initiatieven Dutch Climate Coalition en het Climate Action 100+ initiatief.

Voedsel en Agri (gerelateerd aan indicator #6)

Duurzame voedselproductie is de sleutel tot verschillende duurzaamheidsuitdagingen, zowel op milieugebied (bijvoorbeeld klimaat) als op sociaal gebied (bijvoorbeeld voedselzekerheid). PGGM gaat namens PFZW in gesprek met belangrijke ondernemingen in de voedingssector om hen te sturen op de ontwikkeling van robuuste, op het 2015 Klimaatakkoord van Parijs afgestemde actieplannen. Dit houdt in dat er kwantitatieve en tijdgebonden doelen worden gesteld om activiteiten koolstofvrij te maken en ontbossing te stoppen. De doelstellingen moeten worden ondersteund door geloofwaardige strategieën die de belangrijkste bronnen van directe en indirecte emissies aanpakken.

We richten ons engagement op ondernemingen met een aanzienlijk marktaandeel, omdat hun klimaatinspanningen een sector-brede overgang naar een koolstofarmere economie kunnen helpen versnellen. Dit vergt gecoördineerde en gezamenlijke actie van diverse actoren in de toeleveringsketen. Onze aandacht gaat dus uit naar de

manier waarop ondernemingen de uitvoering van het klimaat- en ontbossingsbeleid, de inkooppraktijken en de betrokkenheid van leveranciers in de toeleveringsketen aanpakken.

Nutsondernemingen

In het bijdragen aan de energietransitie houdt PFZW rekening met de sleutelrol van elektriciteitsondernemingen.

PGGM is in gesprek met ondernemingen in de elektriciteitssector om emissiedoelstellingen vast te stellen voor jaarlijkse emissies van elektriciteitsopwekking die in 2035 in geavanceerde economieën netto nul zijn en in 2040 in ontwikkelingsmarkten (in lijn met het Net Zero Emissions-scenario van de International Energy Agency). Deze doelstellingen worden ondersteund door krachtige strategieën en geloofwaardige investeringen in koolstofarme energiebronnen. Wij hebben tijdgebonden KPI's vastgesteld om de degelijkheid van de strategieën te beoordelen en wij zullen ons stemrecht en onze publieke stem gebruiken als escalatie-instrumenten indien de ondernemingen niet reageren op onze engagementinspanningen.

Wij zijn van mening dat het decarboniseren van de elektriciteitssector direct kan bijdragen aan energieproducenten door de ontwikkeling en mainstreaming van koolstofarme energiebronnen te bevorderen. Het gebrek aan vooruitgang in deze overgang kan echter andere sectoren belemmeren, waar elektrificatie een cruciale rol speelt in het verminderen van emissies. De beslissingen die momenteel worden genomen door elektriciteitsopwekkingsbedrijven en de beleidsmakers die verantwoordelijk zijn voor de regelgeving in deze sector, zullen een aanzienlijke invloed hebben op zowel de energietransitie als de koolstofarme transitie in andere sectoren.

OECD Engagement (indicatoren #10 en 11)

PGGM gaat, namens PFZW, in gesprek met schendende ondernemingen wanneer wij denken dat engagement van toegevoegde waarde kan zijn en uitsluiting in eerste instantie niet van toepassing is. Wanneer dit engagement niet slaagt, start een escalatieprocedure die uiteindelijk tot uitsluiting kan leiden. Onze engagementverzoeken verschillen naargelang de aard van de incidenten. Vaak komen de incidenten voort uit hiaten in de uitvoering, ondanks dat de onderneming een goed mensenrechtenbeleid heeft. PGGM vraagt ondernemingen daarom doorgaans om (1) het due diligence proces op het gebied van mensenrechten te verbeteren, (2) zich bezig te houden met systemische kwesties in hun toeleveringsketens en (3) het klachtenmechanisme te versterken en toegang tot verhaal te bieden.

Verlies van biodiversiteit en natuur (gerelateerd aan indicatoren #7 en 8)

Als verantwoorde belegger zet PGGM zich in om het dringende probleem van biodiversiteitsverlies aan te pakken. We dringen er bij ondernemingen op aan om doelen en strategieën te implementeren die hun bijdrage aan de achteruitgang van de natuur en de biodiversiteit minimaliseren. Deze strategieën moeten worden afgestemd op hun specifieke bedrijfsmodellen en worden afgestemd op de doelstellingen van het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Onze inspanningen op het gebied van engagement worden gedreven door de overtuiging dat het behoud van biodiversiteit niet alleen cruciaal is voor het milieu, maar ook gunstig is voor de duurzaamheid van ondernemingen op de lange termijn.

Vanaf 2024 is het onderwerp biodiversiteit en natuurverlies als expliciet thema toegevoegd in de stemrichtlijnen van PGGM. Het stemgedrag van PGGM op dit punt volgt dezelfde uitgangspunten die PFZW in haar publieke position paper heeft verwoord. PFZW richt zich op de manier waarop de bedrijfsvoering en toeleveringsketens bijdragen aan natuuruitputting. Hiervoor verwijzen wij naar de vijf directe aanjagers van biodiversiteit en natuurverlies zoals gedefinieerd door het Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES). Namelijk (1) veranderingen in het gebruik van land en zee, (2) de exploitatie van organismen, (3) klimaatverandering¹³, (4) vervuiling en (5) invasies van soorten. Na een evaluatie van hun negatieve impact, stellen de ondernemingen kwantitatieve en tijdsgebonden doelstellingen vast om hun negatieve impact te verminderen (bijvoorbeeld, in 2030 zal 100% van het water dat in industriële processen wordt gebruikt in een kringloop worden gerecycleerd en hergebruikt). Ten slotte verwachten wij van onze ondernemingen waarin wij investeren dat zij op transparante en duidelijke wijze verslag uitbrengen over hun vorderingen. Deze beginselen worden actief nagestreefd in hetgeen hierboven beschreven.

PGGM verwacht van de ondernemingen waarin wordt belegd dat ze negatieve resultaten minimaliseren door natuurbehoud in hun strategieën te verankeren. Dit omvat het toepassen van duurzame praktijken zoals hulpbronnefficiëntie, circulair ontwerp en duurzame inkoop. Naast het minimaliseren van hun ecologische voetafdruk, moedigen we ondernemingen aan om hun positieve impact op de natuur te vergroten door regeneratieve landbouwpraktijken toe te passen, op de natuur gebaseerde oplossingen te implementeren en te investeren in natuurherstel. We richten onze engagementinspanningen op natuur en biodiversiteit in de voedsel-, landbouw- en materialensector.

Onze engagementen richten zich op drie van de wetenschappelijk onderbouwde oorzaken van biodiversiteitsverlies, met name:

- Verandering van land- en zeegebruik: activiteiten zoals landbouw, grondstoffenproductie en veeteelt leiden tot ontbossing en landconversie. Verstedelijking, infrastructuurontwikkeling en aquacultuur dragen verder bij aan deze veranderingen.
- Directe exploitatie van de natuur: overexploitatie van dieren, planten en natuurlijke hulpbronnen, vaak als gevolg van onvoldoende regelgeving, is een belangrijke oorzaak

van biodiversiteitsverlies.

- Vervuiling: chemische emissies, olielozingen, onbeheerd afvalwater en microplastics dragen in belangrijke mate bij aan bodem-, water- en luchtverontreiniging en hebben gevolgen voor de biodiversiteit.

Binnen ons engagementprogramma identificeert PGGM risicovolle ondernemingen die met hun bedrijfsactiviteiten bijdragen aan deze drijfveren. We maken gebruik van meerdere gegevensbronnen, waaronder commerciële providers en benchmarks van derden, om prioriteit te geven aan engagement met ondernemingen in sectoren met een hoog risico waarvoor geen passend beleid bestaat.

In 2024 zijn we gestart met ons engagement programma voor natuur en biodiversiteit en zijn we gestart met engagement met negen ondernemingen. In totaal hadden we 21 ontmoetingen met deze ondernemingen en gaven we prioriteit aan ontbossing, op de natuur gebaseerde doelen en plannen voor biodiversiteitsbeheer.

Begin 2025 zal het Natuur- & Biodiversiteitbeleid als onderdeel van het Duurzaam Beleggingsbeleid worden gepubliceerd.

Verwijzingen naar internationale normen

Als wereldwijde belegger heeft PFZW belang bij internationale standaardisatie van duurzaamheidsnormen. Daarom zetten wij ons actief in voor harmonisatie en samenwerkingen op het gebied van klimaat, biodiversiteit, mensenrechten en verantwoorde ketens.

Het Nederlandse IMVB convenant, de OESO-richtsnoeren en UN Global Compact

PGGM / PFZW vindt het belangrijk dat de ondernemingen waarin we beleggen zich committeren aan de OESO richtsnoeren voor verantwoord ondernemen en de UN Global Compact.

In dit kader heeft PFZW zich gecommitteerd aan het Nederlandse IMVB convenant. Ten behoeven van de implementatie van dit bleeid screent PGGM de gehele portefeuille van PFZW op basis van criteria in relatie tot de UN GC en the OECD guidelines. We hanteren hierbij een aantal uitgangspunten:

- PGGM / PFZW belegt niet in ondernemingen die wij op basis van onze data provider aanmerken als zeer ernstige schender van de OECD normen.
- PGGM / PFZW kunnen beleggen in ondernemingen die wij op basis van onze data provider aanmerken als ernstige schender van de OECD normen. In al die gevallen voert PGGM/ PFZW actief dialoog gericht op erkenning van incidenten, herstel en verhaal en het voorkomen van toekomstige incidenten. Bij dit dialoog maakt PFZW/PGGM ook actief gebruik van haar stemrecht als aandeelhouder. We implementeren de CG / OECD screen op basis van incident reports. PGGM implementeert een actieve screen op UN GC en OECD guidelines. Voor publieke markten wordt data van Sustainalytics gehanteerd, voor private markten wordt de data van RepRisk gehanteerd. Aan de hand van deze data worden ondernemingen geïdentificeerd die worden uitgesloten (zie voor beschrijving hierboven).

Klimaatcommitment

PFZW heeft in 2019 het Klimaatcommitment van de Financiële Sector ondertekend. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het 2015 Klimaatakkoord. In het Klimaatcommitment zijn de volgende afspraken gemaakt:

- 1) De betrokken partijen nemen deel aan de financiering van de energietransitie en aanvaarden hiertoe een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet- en regelgeving en de risicorendementsdoelstellingen.
- 2) De partijen ondernemen actie om van hun relevante financieringen en beleggingen het CO₂-gehalte te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk.
- 3) Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het 2015 Klimaatakkoord van Parijs.

PFZW rapporteert jaarlijks in de Klimaatrapportage het CO₂-gehalte van de relevante beleggingen. Sinds juli 2022 publiceert PFZW jaarlijks haar Klimaatplan.

Paris Aligned Asset Owner Commitment (PAII commitment)

PFZW ondertekende in april 2022 het Paris Aligned Asset Owner Commitment (PAII Commitment). Onder het commitment dient PFZW doelstellingen af te geven voor:

- Emissiereductie op portefeuilleniveau;
- Beleggingen in klimaatoplossingen;
- Een coverage target voor asset class alignment;
- Operationele emissiereductie.

Bovendien is een vereiste dat PFZW jaarlijks rapporteert over klimaatrisico's -en kansen voor de beleggingsportefeuille in lijn met de TCFD-richtlijnen (TCFD staat voor Task Force on Climate-related Financial Disclosures).

PFZW hanteert het Net Zero Investment Framework om invulling te geven het PAII-commitment.

Platform Living Wage Financials (gerelateerd aan additionele indicator #14)

Het verdienen van een leefbaar loon of inkomen is een mensenrecht. Een leefbaar loon of inkomen moet voorzien in elementen van een behoorlijke levensstandaard, zoals voedsel, water, huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, vervoer, kleding en andere essentiële behoeften, waaronder voorzieningen voor onverwachte gebeurtenissen. In veel landen is een dergelijke vergoeding hoger dan het wettelijk vereiste minimumloon. Daarom vragen wij ondernemingen om in hun eigen activiteiten en in hun toeleveringsketens medeverantwoordelijk te zijn voor het bevorderen van leefbare lonen en inkomens.

Als lid van het Platform Living Wage Financials (PLWF) zet PGGM zich samen met gelijkgestemde branchegenoten collectief in. Door de jaren heen heeft het platform een aantal ondernemingen in de kleding-, landbouw- en voedselsector geëvalueerd, die een grote impact hebben op leefbaar loon en leefbaar inkomen. Hoewel de beoordelingsmethode per sector verschilt, streeft PLWF's engagement naar verbetering van beleid, betrokkenheid van belanghebbenden, effectbeoordeling, actieplan, het volgen van prestaties en herstel in relatie tot leefbaar loon en inkomen. PGGM neemt de beoordelingsresultaten mee in haar stembesluiten.

Finance for Biodiversity Pledge (indicator #7)

Om de complexe uitdaging van natuurverlies aan te gaan heeft de vermogensbeheerder van PFZW, PGGM, de Finance for Biodiversity Pledge ondertekend en zich in 2022 aangesloten bij de bijbehorende stichting. Dit is een formele verbintenis om 1) samen te werken en kennis te delen, 2) samen te werken met ondernemingen, 3) de impact te beoordelen, 4) doelen te stellen en 5) vóór 2025 publiekelijk te rapporteren over de voortgang. Hoewel de samenwerking die uit het initiatief moet voortvloeien nog in ontwikkeling is, hebben PFZW en PGGM in hun engagement met ondernemingen waarin wordt geïnvesteerd al enkele stappen gezet om vooruitgang te boeken.

Satellite-based engagement towards zero deforestation (gerelateerd aan indicator #7)

In 2021 is PGGM toegetreden tot de coalitie van beleggers "Satellite-based engagement towards zero deforestation". In dit samenwerkingsverband gaan wij de dialoog aan met ondernemingen om ontbossingsgevallen die door satellietdetectie zijn gevonden aan te pakken en op te roepen tot preventieve maatregelen voor ontbossing. Het doel is om de overgang naar ontbossingsvrije toeleveringsketens te versnellen.

Valuing Water Finance Initiative (gerelateerd aan indicator #8)

Sinds augustus 2022 neemt PGGM deel aan het Valuing Water Finance Initiative, een samenwerkingsverband waarin de NGO CeresERES beleggers helpt bij het betrekken van ondernemingen met een significante watervoetafdruk. Het initiatief richt zich op het waarderen van water als financieel risico en het ondernemen van actie hierop, evenals het stimuleren van noodzakelijke grootschalige veranderingen om watersystemen beter te beschermen.

Historische vergelijking

Een vergelijking met de voorafgaande periodes is opgenomen in onderstaande tabel.

Historische vergelijking **

#	PAI	Score FY2024	Score FY2023	Score FY2022
PE-1	Totale BKG-emissies	64.140.908 tCO ₂ e	50.755.352 tCO ₂ e	48.117.457 tCO ₂ e
PE-2	Koolstofvoetafdruk	697,6 tCO ₂ e/€M belegd vermogen	596,4 tCO ₂ e/€M belegd vermogen	648,2 tCO ₂ e/€M belegd vermogen
PE-3	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	1.543,6 tCO ₂ e/€M omzet	1.244,6 tCO ₂ e/€M omzet	1.869,4 tCO ₂ e/€M omzet
PE-4	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	8,6%	10,9%	15,1%
PE-5	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie en opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen	64,9%	72,0%	58,5%
PE-6a	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector A	0,7 GWh/€M	0,5 GWh/€M	6,8 GWh/€M
PE-6b	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector B	1,2 GWh/€M	0,9 GWh/€M	1,7 GWh/€M
PE-6c	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector C	0,3 GWh/€M	0,5 GWh/€M	1,0 GWh/€M
PE-6d	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector D	4,4 GWh/€M	5,2 GWh/€M	8,5 GWh/€M
PE-6e	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector E	0,5 GWh/€M	0,6 GWh/€M	0,7 GWh/€M
PE-6f	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector F	0,1 GWh/€M	0,3 GWh/€M	0,2 GWh/€M

#	PAI	Score FY2024	Score FY2023	Score FY2022
PE-6g	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector G	0,2 GWh/€M	0,2 GWh/€M	0,1 GWh/€M
PE-6h	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector H	0,6 GWh/€M	0,6 GWh/€M	0,6 GWh/€M
PE-6i	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten, Sector I	0,5 GWh/€M	0,7 GWh/€M	0,5 GWh/€M
PE-7	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/ activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben	8,7%	9,0%	0,5%
PE-8	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	0,0 ton/€M belegd vermogen	0,0 ton/€M belegd vermogen	84,2 ton/€M belegd vermogen
PE-9	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde	1,5 ton/€M belegd vermogen	2,5 ton/€M belegd vermogen	4,1 ton/€M belegd vermogen
PS-10	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0,1%	0,0%	0,0%
PS-11	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waar- mee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren kunnen worden aangepakt	1,5%	3,0%	40,2%
PS-12	Gemiddelde niet- gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd	14,0%	11,3%	5,4%

#	PAI	Score FY2024	Score FY2023	Score FY2022
PS-13	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur	32,4%	31,0%	23,4%
PS-14	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0,0%	0,0%	0,0%
PE-15	BKG-intensiteit landen waarin is belegd	178,9 tCO ₂ /€M omzet	219,5 tCO ₂ /€M omzet	289,6 tCO ₂ /€M omzet
PE-16a	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	0	0	0
PE-16b	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	0,0%	0,0%	0,0%
PE-17	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen	0,0%	0,0%	0,0%
PE-18	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva	39,7%	29,7%	40,1%
#	PAI	Score FY2024	Score FY2023	Score FY2022
AE-4	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissie- reductie die aansluiting bij het Klimaatakkoord van Parijs beogen	22,2%	21,5%	27,4%
AE-19	Energieverbruik in GWh van vastgoed- activa in eigendom, per m ²	0,0 GWh/m ²	0,0 GWh/m ²	0,0 GWh/m ²
AS-14	Aantal ernstige mensenrechten- problemen en - schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	0	0	0

#	PAI	Score FY2024	Score FY2023	Score FY2022
AE-17	Aandeel obligaties die niet zijn uitgegeven op grond van Uniewetgeving inzake ecologisch duurzame obligaties	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
AS-18	De inkomensverdeling en de economische ongelijkheid onder de deelnemers in een bepaalde economie, met inbegrip van een kwantitatieve indicator	35,4	33,0	33,0

** Voor een toelichting wordt verwezen naar de tabel 'Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd'.